

OZNAKA OSEB

Glavni junak, okoli katerega se vsa zgodba vrte je v tem delu Režonja. Je razumen in vesten človek, prežet je z ljubeznijo do zemlje, a tudi s željo po bogastvu. Zemlji nameni vso svojo pozornost, zato zanemari družino. Zanj bi lahko rekli, da je njegova ljubezen do česarkoli razen zemlje izginila, kar pa ne velja za njegovo ženo, Režonjičko, ki mu sicer stoji ob strani, vendar pa se zaradi neizpolnjene potrebe po ljubezni obrne po rešitev k drugemu moškemu. Pomembno vlogo igra tudi Žid Bergmann, ki igra nekakšnega angela vesti, in zdi se, kot bi res lahko Režonji bral misli. Drugače pa se on še bolj hrepeni po denarju kot Režonja in je pri tem zelo sebičen in krut. Režonjevi otroci dojemajo svet drugače, saj niso trpeli tako hudega pomanjkanja, kot ga je on. Po enem letu bivanja v novi hiši se jim to zdi že samoumevno, kot bi pozabili, v kakšni bedi so živeli prej.

SOCIALNI REALIZEM

Ko je okoli 1930 začel nastajati, so ga imenovali tudi novi realizem. Pridevek »novi« je pomenil, da gre ta nov tip realizma, ki se razločuje od starega: ta je bil meščanski, kritičen do obstoječe družbe in v tem smislu objektivni, novi realizem je pa ne samo kritičen, temveč ob enem že angažiran za odpravo meščanske družbe in pripravo boljšega življenja v drugače organizirani družbi prihodnosti-socializmu. Socialni realizem je upodabljal življenje kmetov, delavcev, beračev, izobražencev v razmerah stare Avstro-Ogrske in kraljevine Jugoslavije. Književniki pišejo realno in stvarno ter poudarjajo socialne razlike med ljudmi. Od književnih zvrsti se najbolj razvije epika, dramatike je v tem obdobju zelo malo, prav tako lirika; a kolikor se razvije, je v glavnem epska. Od književnih zvrsti se razmahnejo novela, roman, nekoliko manj črtica. V vseh delih je čutiti socialno razslojenost, izkoriščanje malega človeka s strani bogatih ljudi in obsodbo takega družbenega sistema. Mnogi avtorji tudi nakazujejo izhod iz tega položaja, ki se največkrat kaže z napovedjo revolucije.

Predstavniki socialnega realizma: Tone Seliškar, Mile Klopčič, Igo Gruden, Prežihov Voranc, Miško Kranjec, Bratko Kreft, Ivan Potrč, Ciril Kosmač, Anton Ingolič, France Bevk, Ivo Brnčič, Juš in Ferdo Kozak.

MIŠKO KRANJEC

Miško Kranjec se je rodil leta 1908 dninarju in sezonskemu delavcu v Veliki Polani pri Lendavi. V Ljubljani je obiskoval klasično gimnazijo in vpisal slavistiko, vendar je ni dokončal. Popolnoma se je posvetil književnosti, pa tudi novinarstvu. Sredi 30. let je v Lendavi urejal levičarski časopis Ljudska pravica. Med drugo svetovno vojno je organiziral OF v Prekmurju, nato pa prešel na partizansko ozemlje. Umrl je v Ljubljani l. 1983. Kranjčeva osebnost se je oblikovala v stiku z rodnim Prekmurjem in okoljem prekmurskega malega človeka. Napol proletarsko, napol kmečko poreklo mu je omogočilo razumeti življenjske probleme malega človeka, ki se bori za obstoj. Pomembna za njegovo mišljenje je postala socialistična miselnost. Kranjec sodi med najizrazitejše pisce socialnega realizma na Slovenskem. Kranjčevo ustvarjanje je bilo do druge svetovne vojne posvečeno predvsem pripovedništvu. V tridesetih letih so izšle povesti, romani in novele: Os življenja, Postor na soncu, Zalesje se prebuja, Kapitanovi, Povest o dobih ljudeh, Sreča na vasi in Tri novele. Socialni realizem je smer v slovenski književnosti, ki je prevladala po izteku ekspresionizma (1930-1941) in (1945-1950). Glavna značilnost je vrnitev h konkretni, vsakdanji družbeni stvarnosti, k "malemu človeku", kmetu, proletarcu. Idejna vsebina izhaja iz marksističnega pojmovanja človeka, zato v tem obdobju prevladuje kritika meščanske družbe in opisovanje smiselnosti človeškega trpljenja. Poudarjen je sicer boj za boljše življenje, vendar brez pretiranega iskanja heroičnih junakov.

DOGAJALNI ČAS

Obdobje tik po koncu 1. svetovne vojne leta 1918, jugoslovanska oblast v Prekmurju izvede agrarno reformo kmetom razdelijo grofovsko in cerkveno zemljo in tako neštetim obubožanim ljudem spremeni njihovo življenje.

DOGAJALNO KRAJ

Ravnice prekmurja-vas blizu rek Mure.